Till läsningen: Hst till 1 **a** står i en spricka i stenen men är dock tydligt huggen. Tydligt stungna äro 14 **g** och 32 **y**. Däremot saknas prick i 20, 41 **k**, 36, 50, 70 **i**. 54 **e** har en bred grop mitt på hst; sannolikt hugget. Efter 25 **a** är ett **r** uteglömt; likaså efter 31 **b**. 65 **n** är tydligt, felristning för **a**. Slutet är otydligt på grund av stenens vittring. Någorlunda säkra äro dock 75—78 **alan**. Där framför synas endast två hst; av runan 72 finnes knappast något spår. — Brate: 72—78 **frabur**, vilket han tolkar *fra Bor*[*n*], »från Bornö (i Salems sn)».

Ristningen är sålunda huggen till minne av *Biorn* av hans tre söner *Auðbiorn*, *Sigbiorn* och *Guðbiorn*. De fyra namnen erbjuda ett intressant exempel på variation inom svenskt namnskick under vikingatiden; se härom E. Wessén, *Nordiska namnstudier* (1927), s. 10 f. *Auðbiorn* är känt från Öl 31 och från L 68 Stavsund, Sko sn, L 576 Örby, Lagga sn, L 710 Väppeby, Arnö sn och en runsten vid Visteby, Rasbo sn (Brate, *Svenska runristare*, s. 119), alla dessa i Uppland.[1] Från medeltiden är *Ödhbiörn* tämligen väl styrkt. De övriga tre namnen äro vanliga. Om *Guðbiorn* se Sö 177.

345. Ytterjärna kyrka, Öknebo hd.

Pl. 176. Pl. 3: B 693.

Litteratur: B 693, L 810. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Mon. Sud.; O. Hermelin, Öknebo härad, s. 203, 249; E. Brate och S. Bugge, Runverser (ATS 10: 1), s. 154.

Äldre avbildningar: B 693; Hermelin a. a.; Brate 1896 (ATA).

I *Ransakningarna* finnas följande uppgifter, lämnade 1667, om runstenar i Ytterjärna sn: »1. Vtij Lijdby fins en stoor steen, Lijcknelse till een Runesteen, medh ringar och kors opå, 2 1/2 aln högh med bööckstäfver, och een hoop medh Jättegrifter i backen, medh steenmurar lagde. 2. Vtij Kiulestadh fins een Runesteen, Ett quarter tiock, 1/2 aln i Roten, Sönder brändh när som byn brann, stycken finnes och behåldne, med bööckstäfver på, förder ifrån Lijdby som berättas, dher och Rummet synes än, hwar han hafuer stått. 3. Vtij Walestadh stå 2 stora stenar 3 1/2 aln långe, 5 andra mindre stenar, några fler små finnas der och, vände(?) med stenar emillan dhem, såsom Runnestenar. Een Runesteen fins neder i åkergälet, medh bööckstäfuer och kors oppå . . . 7. Widh Ytter Kyrkian fins Een häll, vtij Wapenhuusdören, medh Runebööckstäfuer på.» De stenar, som åsyftas, äro tydligen Sö 349, 348, 350 och 345.

Som trappsten vid ingången till vapenhuset låg runstenen Sö 345 år 1667, och den har säkerligen mycket länge haft denna användning. Av den några år senare utförda teckningen att döma var den nämligen redan mycket sliten. Den omtalas på samma plats i ett kyrkoinventarium 1830 (ATA): »Midt för kyrkodörren ligger, såsom trappa, en söndrig Runsten, hvarpå blott en och annan Runa nu äro läslige», och av J. H. Schröder (hs 115 i Uppsala Univ.-Bibliotek): »Runsten utnött vid kyrkodörren, strödda runor synliga». Också Hermelin fann den »inlagd i porten till Ytter Jerna kyrka». Hans teckning visar stenen spräckt tvärs över mitten. År 1896, då Brate besökte platsen, var det ena stycket, det större, »upprest mot norra kyrkväggen». Det andra, mindre, var förkommet.

Senare ha två mindre runstensfragment kommit i dagen på kyrkogården, men troligen tillhöra de icke samma sten. Alla tre styckena stå nu uppställda mot kyrkogårdsmuren, på norra sidan.

Stenens storlek är omkring 1,10 × 1,15 m.

---

[1] Jfr också **aubiarn** Sö 211.

Inskrift (med det inom [ ] supplerat efter B 693 och Hermelin):

. . . [**in** × **þinsa** × **at** × **kaiʀ**] . . . **ẹʀ** · **ẹ**[**n-â**]**þr** × **uṭ-ḳ-**
5 10 15 20 25

. . . [*st*]*æin þensa at Gæiʀ-* . . . [*va*]*ʀ æn*[*d*]*að*r *ut*[*i Grikkium*](?)

». . . denna sten efter Ger- . . . han hade dött ute i Grekland.»

Till läsningen: 1—8 finnas både i Bautil och hos Hermelin, 9—13 endast hos Hermelin. 14 **e** har en tydlig fördjupning mitt på hst; sannolikt **e**, möjligen **a**. 16 är tydligt **e**. Därefter är stenytan alldeles avsliten, så att inga spår finnas av runor. Av 20 **þ** är större delen av bst behåll. 21 **r** är fullständigt bevarad, likaså tvärslingans första runa 22 **u**. Av 23 **t** finnes större delen, hst och v. bst. Därefter är ytan svårt skadad. 25 **k** är säker; övre delen av bst borta. Av följande runa är hst tydlig, med övre delen av en bst till h., sålunda **l**, **r** eller **u**. — B 693: 14 **a**, 16—21 **iniaþr**, 25—26 **tb**. — Hermelin: 14 **i**, 16—21 **i---þr**, 25—26 **k-**. — Brate; 14 **e**, 16—21 **e--ạþr**, 25—26 **kr**.

De två fragmenten ha tydlig ristning.

I. . . . **roþur** × . . ., d. v. s. [*b*]*roður* »broder».

II. . . . **raisa** : . . ., d. v. s. *ræisa* »resa».

346. Gersta (nu Gerstaberg), Ytterjärna sn, Öknebo hd.

Pl. 3: B 691.

Litteratur: B 691, L 814. J. Peringskiöld, Mon. Sud.; O. Hermelin, Öknebo härad, s. 204.
Avbildning: P. Helgonius (hos Peringskiöld a. a. och B 691).

Runstenen, som numera är förkommen, fanns enligt Peringskiöld vid »Geresta». Senare uppgifter om den saknas.

Inskriften börjar i rundjurets huvud och skall läsas från h. till v., sålunda med omvända runor.

Inskrift (enligt Helgonius):

slakui × **auk** × **san** × **þiʀsi** × **rstu** × **st͡ahin** × **it** **boata** × **auk** **at** + **bruþur** **sin**
5 10 15 20 25 30 35 40 45

slakui *ok* **san** *þæiʀsi ræistu stæin at boanda ok at broður sinn.*

»— — och — de reste stenen efter [sin] husbonde och efter sin broder.»

Upp- och nedvända äro runorna 5 och 8 **u**. 23 **t** har bst endast t. v.; likaså 32 **t**. 23 är binderuna av **t** och **a**.

Inskriften är egendomligt formulerad och oklar. Den har icke namn på den person (eller de personer), till vars minne den är rest. 1—6 **slakui** är sannolikt samma namn som å Sö 353 **slaguis** och avser troligen samme person. 10—12 kan vara en ofullkomlig teckning av ett *Stæinn* eller *Svæinn*.

Med sitt enkla kors påminner Gersta-stenen om Sö 342 Ströpsta. En likhet mellan de båda inskrifterna är också förekomsten av omvända runor. Troligen äro de ristade av samme man.